

SØR-VARANGER KOMMUNE

Alkoholpolitiske retningslinjer

For bevillingsperioden 01.10.2020-30.09.2024

Vedtatt 10.06.2020

Revidert 26.01.2022 etter endring i delegasjon av myndighet iht. kommunestyrets vedtak i sak
08/2022

Forord

Kommunen er gjennom Lov om omsetning av alkoholholdige drikk m.v (alkoholloven) pålagt å ha en alkoholpolitisk handlingsplan. Den alkoholpolitiske handlingsplanen skal angi de mål og delmål som kommunen legger til grunn for sin lokale alkoholpolitikk, samt de virkemidlene som skal benyttes for å nå målene. I Sør-Varanger kommune er alkoholpolitisk handlingsplan benevnt som *alkoholpolitiske retningslinjer*.

Alkoholpolitiske retningslinjer for Sør-Varanger kommune er utarbeidet med utgangspunkt i alkoholloven, alkoholforskriften og kommunens rusmiddelpolitiske handlingsplan.

Dokumentet gir en sammenfattet oversikt over sentralt regelverk og lokale alkoholpolitiske føringer for bevillingsperioden 2020-2024. I tillegg til å gi informasjon og veiledning til bevillingshavere, skal dokumentet være retningsgivende for administrasjonen ved forberedelse av saker til politisk behandling, og for beslutningsmyndigheten ved avgjørelser i bevillingsaker.

Kapittel 1-2 inneholder informasjon om kommunens alkoholpolitiske målsetninger, sentralt regelverk og generelle bestemmelser for alle bevillingshavere. Kapittel 3-4 angir lokale alkoholpolitiske retningslinjer for henholdsvis salgs- og skjenkebevillinger i Sør-Varanger kommune for bevillingsperioden 2020-2024. Kapittel 5 redegjør for kommunens kontrollrutiner samt straffereaksjoner ved brudd på alkoholloven.

De alkoholpolitiske retningslinjene skal revideres hvert fjerde år av kommunestyret, i forbindelse med ny bevillingsperiode. Ved vesentlige endringer i alkoholloven og/eller sentrale bestemmelser/forskrifter i medhold av loven kan det bli nødvendig å vurdere endringer i løpet av perioden.

Innhold

Kapittel 1. Målsetning	4
1.1 Målsetning	4
1.2 Alkoholpolitiske avveininger	4
1.3 Kommunens forpliktelser som bevillingsmyndighet	4
Kapittel 2. Sentralt regelverk og generelle bestemmelser	6
2.1 Definisjoner	6
2.2 Når kreves bevilling	6
2.3 Bevillingstyper	7
2.3.1 Alminnelig bevilling og bevilling for sluttet selskap	7
2.4 Bevillingsmyndighet	8
2.4.1 Kommunestyret	8
2.4.2 Utvalg for levekår	8
2.4.3 Rådmannen	Feil! Bokmerke er ikke definert.
2.5 Antall bevillinger	9
2.6 Bevillingsperioden	9
2.6.1 Om kommunens adgang til å forlenge bevillinger	9
2.6.2 Sør-Varanger kommunes retningslinjer for fornyelse av bevillinger for bevillingsperioden 2020-2024	9
2.7 Søknadsbehandling	10
2.7.1 Kommunens saksbehandlingstider	10
2.7.2 Høringsinstanser	10
2.7.3 Vandelsvurdering	11
2.8 Generelle krav til bevillingshavere	11
2.8.1 Krav om styrer og stedfortreder	11
2.8.2 Krav til internkontroll	12
2.8.3 Bevillingsgebyr	13
Kapittel 3. Retningslinjer for salgsbevillinger i Sør-Varanger kommune	14
3.1 Kriterier for driftskonsept	14
3.2 Salgstider	14
3.3 Vilkår knyttet til salgsbevillinger	14
3.4 Til salgsstedene:	14
Kapittel 4. Retningslinjer for skjenkebevillinger i Sør-Varanger kommune	15

4.1 Kriterier for driftskonsept.....	15
4.1.1 Nærmere om kommunens vurdering av driftskonsept.....	15
4.1.2 Nærmere om kommunens vurdering av lokalisering.....	16
4.2 Skjenketider	16
4.3 Vilkår knyttet til skjenkebevillinger	17
4.4 Til skjenkestedene	18
4.5 Skjenkebevilling for en enkelt anledning og ambulerende bevilling.....	19
4.5.1 Vilkår for innvilgelse av skjenkebevilling for enkeltarrangementer.....	19
Kapittel 5. Kontroll	20
5.1 Salgs- og skjenkekontroll.....	20
5.2 Stafferaksjoner	20

Kapittel 1. Målsetning

1.1 Målsetning

Alkoholovens formål § 1-1 er å i størst mulig utstrekning begrense de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære. Som et ledd i dette sikter loven mot å begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer.

Sør-Varanger kommunes overordnede målsetning med den lokale alkoholpolitikken er satt med utgangspunkt i alkoholovens formålsparagraf. Kommunen skal gjennom bevillingspolitikken ha som mål å begrense i størst mulig omfang de individuelle og samfunnsmessige skadevirkningene alkoholbruk kan innebære. Viktige delmål er å begrense tilgjengeligheten av alkohol for barn og unge, samt bevare alkoholfrie arenaer i kommunen for befolkningen forøvrig.

Det er videre en målsetning å føre en bevillingspolitikk som fremmer gode rammevilkår, likebehandling og forutsigbarhet for det lokale næringslivet.

1.2 Alkoholpolitiske avveininger

Alkoholpolitikken forvaltes i et skjæringspunkt mellom til dels motstridende hensyn. Bruk av alkohol påfører samfunnet og enkeltmennesker store lidelser. Samtidig er alkohol en lovlig vare, som er sosialt akseptert i mange sammenhenger. Det er i tillegg arbeidsplasser og inntekter knyttet til omsetning av alkohol.

Sør-Varanger kommune skal føre en bevillingspolitikk som balanserer slike motstridende hensyn på en ansvarlig måte. Kommunen skal gjennom bevillingspolitikken tilrettelegge for en forretningsmessig sunn og seriøs næring, som kan tilby kommunens innbyggere og tilreisende et godt og variert utvalg av serveringssteder og uteplasser. Selv om kommunen vil etterstrebe å føre en alkoholpolitikk som også er forenelig med næringspolitiske hensyn, skal slike hensyn ikke prioriteres på bekostning av tungtveiende folkehelsehensyn. Alkoholoven er en helselov, og alkoholpolitikk først og fremst helse- og sosialpolitikk. Kommunen må som bevillingsmyndighet være villig til å gjennomføre restriksjoner i bevillingspolitikken, selv når næringspolitiske hensyn taler i mot.

For å unngå at restriksjoner blir utøvd på en vilkårlig måte, skal det legges vekt på å utforme tydelige alkoholpolitiske retningslinjer, som sikrer forutsigbarhet og likebehandling for bevillingshavere i kommunen.

1.3 Kommunens forpliktelser som bevillingsmyndighet

Kommunen skal som bevillingsmyndighet forvalte alkoholovens bestemmelser, sentralt regelverk og egne alkoholpolitiske bestemmelser på en mest mulig korrekt og forutsigbar måte.

Det tas sikte på et nært samarbeid med bevillingshaverne slik at gjeldende retningslinjer og regelverk blir fulgt.

Ved begynnelsen av hver bevillingsperiode skal kommunen arrangere et temamøte med bevillingshavere om forvaltningen av den kommunale alkoholpolitikken. Bevillingshavere vil bli innkalt til møte, mens andre interessenter så som politiet, skjenkekontrollen m.fl. vil bli invitert.

Kapittel 2. Sentralt regelverk og generelle bestemmelser

2.1 Definisjoner

Alkoholholdig drikk

Alkoholholdig drikk brukes som fellesbetegnelse på drikke som inneholder mer enn 2,5 volumprosent alkohol. Aldersgrensebestemmelsene som reguleres av alkohollovens § 1-5 får imidlertid også anvendelse på drikk mellom 0,7 og 2,5 volumprosent alkohol.

- Alkoholfri drikk: drikk som inneholder under 0,7 volumprosent alkohol
- Alkoholsvak drikk: drikk som inneholder fra og med 0,7 til og med 2,5 volumprosent alkohol
- Alkoholholdig drikk gruppe 1: drikk som inneholder over 2,5 og høyst 4,7 volumprosent alkohol
- Alkoholholdig drikk gruppe 2: drikk som inneholder over 4,7 og mindre enn 22 volumprosent alkohol
- Alkoholholdig drikk gruppe 3: drikk som inneholder fra og med 22 til og med 60 volumprosent alkohol

Salg og skjenking

Salg er definert som overdragelse av alkohol til forbruker for drikking utenfor stedet, jf. Alkoholloven § 1-4

Skjenking er definert som salg for drikking på stedet. Som skjenking regnes det også når bevillingshaver vet om at det drikkes i deler av hans hus som han har rådighet over, eller på andre steder i hans besittelse, eller på husets nærmeste tilliggelser, jf. Alkoholloven § 1-4

2.2 Når kreves bevilling

All salg og skjenking av alkoholholdig drikk mot vederlag krever bevilling.

Servering av alkohol uten vederlag krever normalt ikke bevilling. Det finnes imidlertid unntak. Det er i henhold til alkoholforskriften § 8-9 bevillingsplikt for vederlagsfri skjenking av alkoholholdig drikk på følgende steder:

- I lokaler hvor det drives serveringsvirksomhet
- lokaler som vanligvis er allment tilgjengelig for offentligheten
- forsamlingslokaler og andre felleslokaler
- steder der offentlige møter, fester, utstillinger eller annet finner sted

- gate, torg, vei, park eller annen offentlig plass
- allment tilgjengelige transportmiddel

Dersom det skal konsumeres alkohol på en av de overnevnte plassene er hovedregelen at det må søkes om skjenkebevilling. Det gjøres unntak i følgende tilfeller:

- Det kan serveres og drikkes alkoholholdig drikk uten bevilling i et leid lokale når en privatperson arrangerer selskap for en sluttet krets av familie eller venner, for eksempel bryllup, fødselsdag eller liknende. Det er da en betingelse at alkoholserveringen foregår vederlagsfritt og at utleier av lokalet ikke står for andre deler av arrangementet enn selve utleien eller utlånet av lokalet.
- Vederlagsfri alkoholservering kan foregå uten bevilling når eier eller leier (på fast basis) av allment tilgjengelige lokaler og forsamlingslokaler disponerer lokalene til eget bruk til sluttet selskap.
- Vederlagsfri alkoholservering kan foregå uten bevilling når den som driver eller er ansatt i en virksomhet benytter virksomhetens lokaler til eget bruk i sluttet selskap.

2.3 Bevillingstyper

Ordinær bevilling (alkoholoven §1-6)

Gis for perioder inntil fire år. Kan gis som alminnelig bevilling eller som bevilling til sluttet selskap. Det kan også gis bevilling for en bestemt del av året.

Bevilling for en enkelt bestemt anledning (alkoholoven §1-6)

Det kan gis bevilling for en enkelt anledning. Bevillingen må knyttes til et konkret og tidsavgrenset arrangement som bevillingssøkeren arrangerer. Gis typisk i forbindelse med festivaler, konserter, kundekvelder m.m.

Utvidelse av skjenkebevilling for en enkelt bestemt anledning (alkoholforskriften § 4.2.6)

Ordinær skjenkebevilling kan for en enkelt anledning utvides til også å gjelde utenfor skjenkestedet eller i andre lokaler. Det kan også for en enkelt anledning gis utvidelse med hensyn til alkoholgruppe og skjenketid.

Ambulerende skjenkebevilling (alkoholoven §4-5)

Gis for enkelt anledning til sluttet selskap, for eksempel i forbindelse med bryllup, konfirmasjon, jubileumsfest o.l.

2.3.1 Alminnelig bevilling og bevilling for sluttet selskap

En alminnelig bevilling gir adgang til å skjenke til alle gjester som oppfyller lovens krav om aldersgrenser mv.

Bevillingen kan innskrenkes til bare å gjelde deltakere i sluttet selskap. Med *sluttet selskap* menes at det allerede, og før skjenkingen begynner, er dannet en sluttet krets av personer som samles for et bestemt formål i et bestemt lokale, for eksempel til bryllup, konfirmasjon, jubileum eller lignende. Kretsen av personer må ikke være åpen for utenforstående, og

deltakerne må ha en eller annen tilknytning til den eller de som inviterer til selskapet. Det er ikke tilstrekkelig at man før skjenkingen begynner skriver seg på en liste eller kjøper billetter, eller at det skjenkes til et begrenset antall gjester.

2.4 Bevillingsmyndighet

2.4.1 Kommunestyret

- Vedtar alkoholpolitiske retningslinjer

2.4.2 Utvalg for levekår

- Avgjør prinsipielle bevillingssøknader
- Avgjør saker om tildeling av prikker, alkoholforskriftens § 10-4, første avsnitt: *Dersom det foreligger helt spesielle og svært formildende omstendigheter, kan kommunen tildele færre prikker for en overtredelse enn det som følger av § 10-3.*
- Avgjør saker om tildeling av prikker, alkoholforskriftens § 10-4, andre avsnitt, første setning: *Dersom det foreligger svært skjerpene omstendigheter, kan kommunen tildele flere prikker for en overtredelse enn det som følger av § 10-3.*
- Avgjør saker om inndragning av bevilling på bakgrunn av at vilkårene til vandel i §1-7.b ikke er oppfylt, jf alkoholloven § 1-8, første ledd.
- Avgjør saker om inndragning av bevilling på bakgrunn av at bevillingen ikke er benyttet, jf alkoholloven § 1-8, fjerde ledd.

2.4.3. Kommunedirektøren

Kommunedirektøren eller den kommunedirektøren bemyndiger

- Foretar hovedtildelingen av salgs- og skjenkebevillinger i forbindelse med ny bevillingsperiode hvert 4. år.
- Avgjør søknader om ordinær salgs- og skjenkebevillinger som innkommer i løpet av bevillingsperioden.
- Avgjør søknad om endring av styrer og stedfortreder.
- Avgjør søknad om skjenkebevilling for enkelt anledning
- Avgjør søknad om ambulerende bevilling
- Avgjør søknad om utvidelse av skjenkebevilling for en enkelt anledning (skjenketid, skjenkelokale, alkoholgruppe)
- Sender forhåndsvarsel om tildeling av prikker i forbindelse med brudd på bestemmelsene i alkoholloven med forskrift og alkoholpolitiske retningslinjer

- Fatter vedtak om tildeling av prikker i forbindelse med brudd på bestemmelsene i alkoholloven med forskrift og alkoholpolitiske retningslinjer, alkoholforskriftens § 10-5, andre avsnitt: *Kommunestyret fatter enkeltvedtak om tildeling av prikker. Bevillingshaver skal i forbindelse med vedtaket orienteres om mulige konsekvenser ved ytterligere prikktildelinger.*
- Avgjør saker om inndragning av bevilling, jf alkoholforskriften § 10- 6, andre avsnitt: *Kommunestyret fatter enkeltvedtak om inndragning av bevilling på bakgrunn av tildeling av prikker*
- Avgjør saker om inndragning av bevilling, alkoholforskriftens § 10-2, andre avsnitt: *Dersom bevillingshaver i løpet av en periode på to år er tildelt til sammen 12 prikker, skal kommunestyret inndra bevillingen for et tidsrom på en uke. Dersom det i løpet av toårsperioden blir tildelt flere enn 12 prikker skal kommunestyret øke lengden på inndragning tilsvarende.*
- Fastsetter og innkrever bevillingsgebyr
- Foretar praktisk administrasjon rundt salgs- og skjenkekontroll.

2.5 Antall bevillinger

2.6 Bevillingsperioden

Lengden på bevillingsperioden fastsettes med utgangspunkt i alkoholloven § 1-6.

Bevillingsperioden settes til fire år og varer fra 01.10.2020 til 30.09.2024

2.6.1 Om kommunens adgang til å forlenge bevillinger

I forbindelse med bevillingsperiodens utløp hvert 4. år, må innehavere av salgs- og skjenkebevillinger som hovedregel levere ny bevillingssøknad dersom de ønsker fornyelse av sin bevilling. I henhold til alkoholloven § 1-6 tredje ledd kan kommunen, som et unntak fra denne hovedregelen, beslutte at bevillinger likevel ikke skal opphøre, men at alle eller enkelte bevillinger skal videreføres i fire nye år uten ny søknadsbehandling. En forutsetning for å kunne videreføre bevillinger på denne måten er at kommunen har gjennomgått den kommunale alkoholpolitikken etter kommunevalget. Kommunen fastsetter selv retningslinjer for hvilke bevillinger som eventuelt skal videreføres. I forbindelse med videreføring av bevillinger kan kommunen endre eller fastsette nye vilkår for bevillingshavere i samme utstrekning som ved behandling av ny bevillingssøknad.

2.6.2 Sør-Varanger kommunes retningslinjer for fornyelse av bevillinger for bevillingsperioden 2020-2024

Det er i forbindelse med gjennomgang av kommunens alkoholpolitiske retningslinjer besluttet at salgs- og skjenkebevillinger som er gitt i løpet av bevillingsperioden 2016-2020 kan videreføres frem til 30.09.2024 uten ny søknadsbehandling, dersom følgende kriterier er

oppfylt:

- Det kan ikke være foretatt inndragning eller sendt varsel om inndragning i løpet av den siste bevillingsperioden. Det kan heller ikke være tildelt mer enn 10 prikker i løpet av perioden.
- Salgs/skjenkestedet må tilfredsstillere de kriteriene som er satt for driftskonsept i retningslinjenes punkt 3.1 og 4.1.

Bevillingshavere som ikke oppfyller overnevnte kriterier, eller som ønsker fornyelse av bevilling med endrede vilkår, for eksempel endring i salgs- eller skjenkestedets driftskonsept, areal, eiersammensetning eller lignende, må søke om fornyelse av bevilling på ordinær måte for perioden 2020-2024.

Dersom det er forhold ved skjenke-/salgsstedet som fremkommer som uklare for kommunen, for eksempel med hensyn til eierforhold, driftskonsept eller lignende, vil det heller ikke gis forlengelse, men det vil kreves søknad om fornyelse.

Søknadsfrist for fornyelse av salgs- og skjenkebevillinger for bevillingsperioden 2020-2024 settes til 10. juli 2020.

Bevillingshavere som ikke behøver søke fornyelse vil bli underrettet om dette innen 15.06.2020

2.7 Søknadsbehandling

2.7.1 Kommunens saksbehandlingstider

Søknader som innkommer i løpet av bevillingsperioden har følgende saksbehandlingstid:

- Ordinær bevilling: 16 uker.
- Bevilling for enkelt anledning: 5 uker
- Utvidelse av skjenkelokalet for en enkelt anledning: 2 uker
- Ambulerende bevilling: 4 uker
- Søknad om endring styrer/stedfortreder: 5 uker.

Saksbehandlingstiden gjelder fra det tidspunktet kommunen har mottatt fullstendig og korrekt utfylt søknad med vedlegg.

2.7.2 Høringsinstanser

Søknader om salgs- og skjenkebevilling sendes på høring. De lovpålagte høringsinstansene, er politi, sosialtjeneste og militær øvingsgarnison. Det innhentes i tillegg uttalelse fra skatte- og avgiftsmyndighetene, plan- og utviklingsavdelingen og brannsjefen.

Det kan etter en konkret vurdering også innhentes uttalelse fra tollmyndigheter, arbeidstilsynet og mattilsynet.

Ved søknad om ambulerende bevilling eller utvidelse av skjenkelokalet for en enkelt anledning innhentes kun uttalelse fra politi og brannvesen.

Ved søknad om endring av styrer/stedfortreder innhentes kun uttalelse fra politi.

2.7.3 Vandelsvurdering

På bakgrunn av de innkommende høringsuttalelsene vurderer kommunen om vandelskravet er oppfylt. I henhold til alkoholloven § 1-7b må bevillingshaver og personer med vesentlig innflytelse på virksomheten ha utvist uklanderligandel i forhold til alkohollovgivningen og bestemmelser i annen lovgivning som har sammenheng med alkohollovens formål, samt skatte-, avgifts- og regnskapslovgivningen.

Det gjøres oppmerksom på at kommunen kan sette som vilkår for bevillingen at eventuelle krav fra skatte- og avgiftsmyndighetene er gjort opp, eller til det er inngått avtale om en nedbetalingsplan. I sistnevnte tilfelle forutsettes det at avtalen overholdes.

Det understrekes at bevillingshaver til enhver tid skal oppfylle vilkårene for å inneha en bevilling. Kommunen kan derfor når som helst i løpet av bevillingsperioden foreta ny vandelsvurdering. Det innhentes oppdaterte opplysninger omandel minimum en gang annet hvert år.

2.7.4 Om kommunens skjønnsutøvelse

Alkoholloven oppstiller visse vilkår som må være oppfylt for at bevilling skal kunne gis. Når disse vilkårene er oppfylt, er det opp til kommunen, på fritt skjønn, å bestemme om bevilling skal tildeles. Kommunens skjønn kan ikke overprøves av fylkesmannen, jf alkoholloven § 1-7a.

Ved vurderingen av om bevilling for salg eller skjenking bør gis, kan kommunen blant annet legge vekt på antallet salgs- og skjenkesteder, stedets karakter, beliggenhet, målgruppe, trafikk- og ordensmessige forhold, næringspolitiske hensyn og hensynet til lokalmiljøet for øvrig. Det kan også legges vekt på om bevillingssøker er egnet til å ha bevilling. Alle hensyn som fremmer alkohollovens formål er relevante ved skjønnsvurderingen. Det kan også til en viss grad legges vekt på andre hensyn enn de som direkte fremmer lovens formål.

2.7.5 Om kommunens adgang til å sette vilkår

Alkoholloven § 4-3 gir kommunen adgang til å sette vilkår for bevillinger i samsvar med alminnelige forvaltningsmessige regler. Forutsetningen for et lovlig vilkår er at det er begrunnet i alkoholpolitiske hensyn.

2.8 Generelle krav til bevillingshavere

2.8.1 Krav om styrer og stedfortreder

For hver bevilling skal det utpekes en styrer og en stedfortreder. Bare personer som har det daglige ansvaret for skjenking/salg av alkohol kan oppnevnes som styrer. Styreren skal sørge for at virksomheten er organisert på en slik måte at salg/skjenking av alkoholholdig

drikk skjer i henhold til regelverket. Styrer har ansvaret for at de ansatte har nødvendig kunnskap om regelverket. Stedfortreder trer inn i styrerens fravær.

Det gjøres unntak fra kravet om stedfortreder når det vil virke urimelig bl.a. av hensyn til salgs- og skjenkestedets størrelse.

Styrer og stedfortreder må være over 20 år og må ha bestått kunnskapsprøve i alkoholloven.

Etablerer- og kunnskapsprøve kan kun avlegges på norsk, og det tillates ikke bruk av tolk.

Styrer og stedfortreder må ha uklanderligandel i forhold til alkohollovgevingen og bestemmelser i annen lovgivning som har sammenheng med alkohollovens formål. Styrer og stedfortreder blir imidlertid ikke vandelsvurdert i forhold til skatte- avgifts og regnskapslovgivningen.

Bevillingshaver må *straks* søke om godkjenning av ny styrer eller stedfortreder dersom styrer eller stedfortreder slutter.

2.8.2 Krav til internkontroll

I henhold til alkoholforskriften kapittel 8 skal alle salgs- og skjenkesteder ha et internkontrollsystem.

Internkontrollen skal tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold og ha det omfang som er nødvendig for å overholde krav i bevillingen, alkoholloven og bestemmelser fastsatt i medhold av alkoholloven. Internkontrollen skal dokumenteres i den form og i det omfang som er nødvendig på bakgrunn av virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. Dokumentasjonen skal til enhver tid være oppdatert og tilgjengelig for kontrollmyndigheten.

Den skriftlige internkontrollen bør som et minimum inneholde:

- En oversikt over hvem som er styrer og stedfortreder for bevillingen, samt kontaktinformasjon for disse.
- En oversikt over aktuelle bestemmelser i alkohollov med forskrift
- Risikokartlegging som er tilpasset den aktuelle virksomheten, samt en beskrivelse av forebyggende tiltak.
- Rutiner for opplæring av ansatte
- Kvittering på ansattes opplæring
- Rutiner for avvikshåndtering
- Kopi av bevillingsvedtak, samt dokumentasjon på bestått kunnskapsprøve i alkoholloven for styrer og stedfortreder
- Kopi av bestått e-læringskurs i ansvarlig vertsskap for styrer og stedfortreder

Helsedirektoratet har utarbeidet en guide til utarbeiding av internkontroll, samt en mal for

internkontroll for henholdsvis salgs- og skjenkesteder. Malen kan være til hjelp når internkontrollsystemet skal lages, og kommunen anbefaler at den benyttes. Guide og mal finnes på helsedirektoratets hjemmesider:

<https://www.helsedirektoratet.no/tema/alkohol/guide-til-god-internkontroll-etter-alkoholoven>

2.8.3 Bevillingsgebyr

I henhold til alkoholforskriften kapittel 6 skal alle innehavere av salgs- eller skjenkebevillinger betale et årlig bevillingsgebyr på bakgrunn av omsetning. Bevillingshavere må sende inn oppgave som viser forrige års omsetning av alkoholholdige drikkevarer, oppgitt i antall liter, sammen med forventet omsetning for inneværende år.

Ved opphør/oppsigelse av bevilling skal bevillingshaver uten ugrunnet oppholdes sende inn omsetningsoppgave, slik at det kan lages sluttavregning.

Minimumsgebyr for ordinære salgs- og skjenkebevillinger følger til enhver tid gjeldende minimumsgebyr vedtatt i forskrift.

Lag/foreninger betaler et redusert årlig bevillingsgebyr for enkeltarrangementer. Størrelsen på gebyret følger til enhver tid gjeldende sats for salgsbevillinger. Gebyret innkreves og betales i sin helhet ved første arrangement.

Kapittel 3. Retningslinjer for salgsbevillinger i Sør-Varanger kommune

3.1 Kriterier for driftskonsept

Bevilling for salg av alkohol gis kun til dagligvareforretninger med rikt vareutvalg, samt fra rene ølutsalg.

Salg av alkoholholdig drikk med høyere alkoholinnhold enn 4,7 volumprosent kan bare foretas av AS Vinmonopolet på grunnlag av kommunal bevilling.

3.2 Salgstider

Salgstiden for øl og rusbrus for dagligvareforretninger følger åpningstiden til forretningen, dog ikke utover lovens maksimaltid (mandag - fredag kl. 20:00 og lørdag kl. 18:00). Salg av øl på søndager, helligdager, 1. og 17. mai tillates ikke.

Salg fra AS Vinmonopolets utsalg kan skje fra kl. 08.30 til kl. 18.00. På dagen før søn- og helligdager skal salget opphøre kl. 15.00. Dette gjelder ikke dagen før Kristi Himmelfartsdag. Salg fra AS Vinmonopolets utsalg er forbudt på søn- og helligdager, 1. og 17. mai og julaften.

3.3 Vilkår knyttet til salgsbevillinger

Følgende vilkår gjelder for alle salgsbevillinger i Sør-Varanger kommune:

- Det skal være tydelige oppslag som viser salgstider for alkohol. Det er tidspunkt for passering i kassa som er avgjørende for om salgstiden er utløpt.
- Ved betalingskasse skal det være tydelig merket alle kunder under 25 år skal vise legitimasjon uoppfordret ved kjøp av alkohol.
- Salgsstedets ansatte skal ikke bruke eller være påvirket av rusmidler i arbeidstiden.
- Salg av alkohol skal kun foretas av ansatte over 18 år.
- Alle virksomheter med salgsbevilling er pålagt å gi egne ansatte opplæring i salg av alkohol. Det skal kunne dokumenteres at slik opplæring har funnet sted
- På butikker skal alkoholholdig drikk ikke plasseres slik at det har en framtreddende plass i lokalene.
- Det skal skilles tydelig mellom alkoholholdige og alkoholfrie varer.
- Internkontrollsystemet skal være oppdatert og tilgjengelig for alle ansatte og for kontrollmyndigheten. Internkontrollsystemet må oppfylle de kriteriene som er beskrevet punkt 2.8.2 Alle ansatte skal kunne fremvise og gjennomgå internkontrollpermen ved kontroll.

3.4 Til salgsstedene:

For å unngå salg til mindreårige bes salgsstedene om å legge særlig vekt på gode rutiner rundt legitimasjonskontroll.

Det vises for øvrig til alkohollovens kapittel 3: *Salg av alkoholholdige drikkevarer.*

Kapittel 4. Retningslinjer for skjenkebevillinger i Sør-Varanger kommune

Det kan innvilges skjenkebevilling for alkoholgruppe 1, 2, 3 eller alle grupper. Skjenkebevilling kan ikke gis alene, det må også foreligge serveringsbevilling.

I henhold til alkoholloven § 4-2 gis skjenkebevilling til *et bestemt lokale og en bestemt type virksomhet*. Med *et bestemt lokale* menes det at arealet hvor skjenkingen skal foregå må være klart avgrenset og fremstå som ett skjenkested. Endring av lokaler kan medføre krav om ny søknad. Endringer i driftskonsept krever alltid ny søknad.

4.1 Kriterier for driftskonsept

Ordinær skjenkebevilling kan tildeles følgende driftskonsepter: Hoteller, moteller, pensjonater, restauranter, selskapslokaler, kafeer, nattklubber, puber, barer og diskoteker. Det gis også skjenkebevilling til turiststeder med faste utendørs lokaliteter.

- Hoteller, moteller, pensjonater, restauranter, selskapslokaler og turistlokaliteter, kulturarenaer kan gis skjenkebevilling for
  - Alkoholholdig drikk gruppe 1
  - Alkoholholdig drikk gruppe 2
  - Alkoholholdig drikk gruppe 3
- Kafeer/kafeteriaer kan gis skjenkebevilling for
  - Alkoholholdig drikk gruppe 1
  - Alkoholholdig drikk gruppe 2
- Nattklubber, puber/ barer og diskoteker kan gis skjenkebevilling for
  - Alkoholholdig drikk gruppe 1
  - Alkoholholdig drikk gruppe 2
  - Alkoholholdig drikk gruppe 3

4.1.1 Nærmere om kommunens vurdering av driftskonsept

- For at ordinær skjenkebevilling skal kunne innvilges, stilles det som krav at servering/skjenking er stedets primære formål.
- Med kulturarena forstås lokaler hvor det drives med teater, konserter, kunstutstillinger, salg av bøker, foredragsvirksomhet, og annen opplysningsvirksomhet i vid forstand.

- Når det gjelder spisesteder skilles det mellom konseptene restaurant og kafè/kafeteria.

Hvordan det enkelte spisestedet skal klassifiseres vil bero på en skjønnsmessig vurdering av blant annet meny, utforming av lokaler, type servering, åpningstider m.m.

For at et serveringssted skal kunne kategoriseres som restaurant, og ikke kafè, kreves det at spisestedet har et tydelig restaurantpreg. Ved vurderingen kan det blant annet legges vekt på om det serveres varm mat produsert fra eget kjøkken; om det finnes en menyliste bestående av nasjonale og internasjonale retter; om bestilling og servering foregår ved bordene og om innredning og interiør har et tydelig restaurantpreg. Det kan også legges vekt på at hovedomsetningen av mat skjer på kveldstid.

Med kafè/kafeteria menes enklere spisesteder, hvor det selges tradisjonell kafèmat og eller varm mat. Hovedomsetningen foregår gjerne på dagtid, og salg av mat kan foregå over disk. Mens det for restauranter kan innvilges skjenkebevilling for alkoholgruppe 1, 2 og 3 kan det for kafè/kafeteriaer kun gis skjenkebevilling for alkoholgruppe 1 og 2.

- Det gis av hensyn til barn og unge ikke skjenkebevilling til idrettsarenaer, helsestudio eller aktivitetsfritidssenter for barn og unge. Det gis heller ikke bevilling til gatekjøkken eller storkiosker/kiosker. Det gjøres unntak for serveringssteder/kiosk/storkiosk direkte tilknyttet flyplass eller havn innenfor sikkerhetsklarert område.
- Det gis ikke skjenkebevilling til steder som markedsfører seg mot barn og unge.

4.1.2 Nærmere om kommunens vurdering av lokalisering

Ved vurdering av bevillingssøknad legges det vekt på lokalenes beliggenhet, egnethet og tilgjengelighet. Lokalene må være godkjent av plan og utviklingsavdelingen.

Det kan ved vurderingen av lokalisering tas hensyn til lokalmiljøet, ro og ordensmessige forhold, samt trafikale forhold. Det gis ikke ordinær skjenkebevilling til steder som ligger i umiddelbar nærhet til skoler og barnehager, eller i boligområder.

4.2 Skjenketider

Skjenketiden for øl og vin settes søndag – torsdag fra kl. 10:00 – 01:00 påfølgende dag og fredag og lørdag fra kl. 10:00 – 02:00 påfølgende dag.

Skjenketiden for brennevin settes søndag – torsdag fra kl. 13:00 – 01:00 påfølgende dag og fredag og lørdag fra kl. 13:00 – 02:00 påfølgende dag.

I forbindelse med Kirkenesdagene, Barents spetakkel og lignende festivaler utvides skjenketiden slik at skjenking av alkohol under festivaldagene (onsdag og torsdag) kan skje tilsvarende skjenketid for alkohol fredager og lørdager.

Det samme gjelder onsdag før skjærtorsdag, skjærtorsdag, 1. påskedag, 30. april, onsdag

før Kristi Himmelfartsdag, 16. mai, 1. pinsedag og 24. t.o.m. 31. desember.

Innenfor lovens maksimaltider åpnes det for utvidet skjenketid ved særskilte anledninger. Det kan gis dispensasjon for spesielle arrangement, når det gjelder utvidede skjenketider til kl. 02:30.

Konsum av skjenket alkoholdig drikk må opphøre senest 30 minutter etter skjenketidens utløp. Åpningstiden kan være inntil kl 01:00/03:00 jf. forskrift om lukningstider for serveringssteder i Sør-Varanger kommune, vedtatt av kommunestyret 08.02.93.

Utendørs skjenking av alkohol kan bare skje etter gitt bevilling og følger innendørs skjenketid.

4.3 Vilkår knyttet til skjenkebevillinger

Følgende vilkår gjelder for alle skjenkebevillinger i Sør-Varanger kommune:

- Det må foreligge serveringsbevilling og godkjent brukstillatelse for lokalene.
- Serverings- og vaktpersonell ikke kan være påvirket av eller konsumere rusmidler på jobb.
- For utesteder stilles det vilkår om bruk av godkjente ordensvakter og dørvakter. Politiet foretar godkjenningen. Det må benyttes dørvakt fra klokken 23.00 til stengt natt til lørdag og søndag, samt under arrangementer hvor det forventes stor pågang med gjester.
- Ved uteservering i umiddelbar tilknytning til utsalgsstedet kan alkohol kun inntas av stedets betalende gjester. Bevillingshaveren plikter å påse at servering og inntak av alkohol skjer på stedets eiendom eller i overenstemmelse med grunneier. Søknader om skjenkebevilling med utservering skal innom grunneier/vegmyndighet for godkjenning før skjenkebevilling innvilges. Dette for å avklare trafikkforhold, universell utforming og evt. krav til inngjerding.
- Mindreårige bør ikke gis tilgang til lokaler med skjenkebevilling etter klokken 22.00, med mindre de ledsages av foresatte
- Dørvakter og de som skjenker skal gis opplæring på minimum 8 timer. Slik opplæring skal kunne dokumenteres, og skal inngå i internkontrollpermen. Opplæringen er arbeidsgivers ansvar.
- Styrer og stedfortreder for skjenkesteder må innen tre måneder etter tiltredelse i disse rollene ha gjennomført og bestått e- læringskurs i ansvarlig vertskap innen tre måneder. Kurset er tilgjengelig på helsedirektoratets hjemmesider <https://ansvarligvertskap.helsedirektoratet.no/>. Det anbefales at også øvrige ansatte gjennomfører e-læringskurset. Dokumentasjon på bestått kurs skal ligge i internkontrollpermen.
- Skjenkestedets gjester kan ikke ha medbragt alkohol med inn på skjenkestedet, eller oppbevare alkohol i garderoben.
- Internkontrollsystemet skal være oppdatert og tilgjengelig for alle ansatte og for

kontrollmyndigheten. Internkontrollsystemet skal oppfylle de kriteriene som er beskrevet i punkt 2.8.2. Alle ansatte skal kunne fremvise og gjennomgå internkontrollpermen ved kontroll.

Særlig om vilkår knyttet til brannvern

- Maksimalt tillatt persontall må fastsettes i samsvar med beregningsreglene i "Forskrift om brannforebyggende tiltak og brannsyn av 5. juli 1990 kap. 4", og godkjennes av brannsjefen.
- Oppslag om godkjent persontall skal slås opp på et lett synlig sted for gjestene.
- For at eier skal kunne dokumentere brannsikkerheten for personer, skal han/hun til enhver tid vite hvor mange personer som befinner seg i lokalet. Rutiner for optelling må kunne dokumenteres.
- Ved kontroll vil brannsjefen forbeholde seg retten til endring av godkjent persontall dersom forholdene skulle tilsi det.

4.4 Til skjenkestedene

Kommunen anmoder alle skjenkesteder om å benytte dørvakt fra kl. 21:00 til stengetid alle dager i uka.

Skjenkestedene anmodes om å arrangere alkoholfrie kvelder.

Skjenkestedene bes om å være særlig restriktive på at det holdes orden i og utenfor salgs- og skjenkestedet, at det ikke selges eller serveres til synlig berusede personer, samt at aldersgrensene for salg og servering av alkohol følges nøye.

Det vises for øvrig til alkohollovens kap. 4 *Kommunale skjenkebevillinger*.

4.5 Skjenkebevilling for en enkelt anledning og ambulerende bevilling

I forbindelse med enkeltarrangementer kan det gis *ambulerende skjenkebevilling* i.h.t alkoholloven § 4-5 og bevilling for *en enkelt bestemt anledning* i.h.t alkoholloven § 1-6. Skjenketiden for ambulerende bevilling (lukket selskap f. eks. bryllup, konfirmasjon og lignende.) og bevilling for enkelt anledning (åpent selskap f.eks. konserter, teater, festivaler og lignende) følger samme skjenketider som for faste skjenkebevillinger.

Hva som kvalifiserer for en enkelt anledning/ambulerende bevilling avgjøres konkret i den enkelte sak.

Bevilling for en enkelt anledning kan gis for enkeltarrangementer som strekker seg over perioder på inntil 14 dager. Det gis maksimalt 20 slike bevillinger per bevillingshaver per år.

4.5.1 Vilkår for innvilgelse av skjenkebevilling for enkeltarrangementer

- Skjenking av alkoholholdig drikk for en enkelt anledning skal kunne knyttes direkte opp til en på forhånd definert, tidsavgrenset begivenhet som bevillingssøker arrangerer.
- Det skal utpekes styrer og stedfortreder for bevillingen.
- For enkeltanledninger med varighet ut over en dag, skal styrer for bevillingen ha bestått kunnskapsprøven i alkoholloven. Ut i fra arrangementets art eller målgruppe, kan bevillingsmyndigheten stille krav om bestått kunnskapsprøve for styrer og eventuelt stedfortreder, også for arrangementer som ikke har varighet ut over en dag.
- Politiet kan stille krav om vakthold, herunder antall vakter, samt at det skal benyttes godkjente ordensvakter.
- Det kan stilles krav om Internkontroll jf. alkoholforskriften kapittel 8.
- Bevillingshaver må påse at medbrakt alkoholholdig drikk ikke nytes på stedet.

Ved vurderingen av søknaden skal det tas hensyn til forhold som kan vanskeliggjøre bevillingssøkers kontroll med utøvelsen av bevillingen. Det gjøres oppmerksom på at tilstelninger som er gitt skjenkebevilling for en enkelt anledning kan være gjenstand for skjenkekontroll, på lik linje med faste skjenkebevillinger.

Kapittel 5. Kontroll

5.1 Salgs- og skjenkekontroll

Bestemmelsene rundt kontroll av salgs og skjenkebevillinger er beskrevet i alkoholforskriftens kapittel 9.

Alle steder med fast salgs- eller skjenkebevilning skal kontrolleres minst en gang pr. år. Det skal utføres tre ganger så mange kontroller som det finnes bevillinger i kommunen. Salgs- og skjenkestedene skal kontrolleres så ofte som behovet tilsier. Det betyr at enkelte steder vil komme til å kontrolleres oftere enn andre.

Kontrollen skal særlig omfatte salgs- og skjenketidene, aldersgrensebestemmelsene, og at det ikke selges eller skjenkes til personer som er åpenbart påvirket av rusmidler. Kommunen skal sikre at kontrollen til enhver tid er rettet mot de forhold som synes hensiktsmessige.

I Sør-Varanger kommune vil det legges opp til en hensiktsmessig og risikotilpasset fordeling av kontroller. Dette innebærer blant annet at utesteder, som jo har høy omsetning av alkohol, vil kontrolleres oftere enn øvrige serveringssteder hvor risiko for blant annet overskjenking anses som lavere.

Kontrollene skal gjennomføres av to kontrollører. Kontrollene skal foregå anonymt. Kontrollørene skal legitimere seg etter avholdt kontroll. Kontrollørene skal innen to dager etter avholdt kontroll sende inn kontrollrapport til bevillingsmyndigheten. Skriftlig rapport sendes snarest mulig - og innen en uke - til salgs- eller skjenkestedet med adgang for bevillingshaveren til å uttale seg innen to uker.

Politiet rapporterer også om eventuelle brudd på alkoholloven som de måtte observere.

5.2 Stafferaksjoner

Fra og med 1. januar 2016 er det innført et nasjonalt prikktildelingssystem som skal benyttes som straffereaksjon ved brudd på bevillingshaveres alkoholrettslige forpliktelser.

Dersom bevillingshaver i løpet av en periode på to år er tildelt til sammen 12 prikker, skal bevillingen inndras for et tidsrom på én uke. Dersom det i løpet av toårsperioden blir tildelt flere enn 12 prikker skal lengden på inndragningen økes tilsvarende. Likeartede brudd avdekket ved samme kontroll skal anses som ett enkelt brudd.

Prikktildeling og inndragning gjøres på bakgrunn av brudd avdekket under kontroll, eller på bakgrunn av rapport fra andre myndigheter.

Ved beregning av toårsperioden er det overtredelsestidspunktene som skal legges til grunn.

Sanksjonsordningen er obligatorisk, og kommunen er forpliktet til å følge de anvisninger som er gitt i alkoholforskriften § 10.

Fordelingen av antall prikker per brudd er regulert av alkoholforskriftens § 10-3, og lyder som følger:

Overtredelser som fører til tildeling av åtte prikker:

- salg, utlevering eller skjenking til person som er under 18 år, jf. alkoholloven § 1-5 annet ledd
- brudd på bistandsplikten, jf. § 4-1 annet ledd i denne forskriften
- brudd på kravet om forsvarlig drift, jf. alkoholloven § 3-9 og § 4-7
- hindring av kommunal kontroll, jf. alkoholloven § 1-9.

Overtredelser som fører til tildeling av fire prikker:

- salg og utlevering til person som er åpenbart påvirket av rusmidler, jf. § 3-1 i denne forskriften, skjenking til person som er eller må antas å bli åpenbart påvirket av rusmidler, jf. § 4-2 første ledd i denne forskriften
- brudd på salgs-, utleverings- og skjenketidsbestemmelsene, jf. alkoholloven § 3-7 og § 4-4
- skjenking av alkoholholdig drikk gruppe 3 til person på 18 eller 19 år, jf. alkoholloven § 1-5 første ledd
- brudd på alderskravet til den som selger, utleverer eller skjenker alkoholholdig drikk, jf. alkoholloven § 1-5 tredje ledd.

Overtredelser som fører til tildeling av to prikker:

- det gis adgang til lokalet til person som er åpenbart påvirket av rusmidler, eller bevillingshaver sørger ikke for at person som er åpenbart påvirket av rusmidler forlater stedet, jf. § 4-1 i denne forskriften
- mangler ved bevillingshavers internkontroll, jf. alkoholloven § 1-9 siste ledd, jf. kapittel 8 i denne forskriften
- manglende levering av omsetningsoppgave innen kommunens frist, jf. kapittel 6 i denne forskriften
- manglende betaling av bevillingsgebyr innen kommunens frist, jf. kapittel 6 i denne forskriften
- brudd på krav om styrer og stedfortreder, jf. alkoholloven § 1-7c
- gjentatt narkotikaomsetning på skjenkestedet, jf. alkoholloven § 1-8 annet ledd
- gjentatt diskriminering, jf. alkoholloven § 1-8 annet ledd.

Overtredelser som fører til tildeling av én prikk:

- brudd på kravet om alkoholfrie alternativer, jf. § 4-6 i denne forskriften
- brudd på regler om skjenkemengde, jf. § 4-5 i denne forskriften
- konsum av medbrakt alkoholholdig drikk, jf. § 4-4 i denne forskriften
- gjester medtar alkohol ut av lokalet, jf. § 4-4 i denne forskriften
- brudd på krav om plassering av alkoholholdig drikk på salgssted, jf. § 3-3 i denne forskriften
- brudd på vilkår i bevillingsvedtaket, jf. alkoholloven § 3-2 og § 4-3
- brudd på reklameforbudet, jf. alkoholloven § 9-2, jf. kapittel 14 i denne forskriften
- andre overtredelser som omfattes av alkoholloven § 1-8 første ledd, jf. blant annet alkoholloven § 3-1 sjette ledd, § 4-1 annet ledd, § 8-6, § 8-6a, § 8-12 og § 8-13.

